

Eiropas Savienības stratēģija Baltijas jūras reģionam

Publicēts: 20.11.2020.

Eiropas Savienības (ES) Stratēģija Baltijas jūras reģionam (SBJR) ir pirmā makro-ekonomiskā stratēģija Eiropā. Tās pamatmērķis ir stiprināt sadarbību šajā reģionā, lai veicinātu sabalansētu attīstību un cīnītos ar kopīgiem izaicinājumiem.

ES SBJR ir cieši sasaistīta ar galvenajiem ES politikas virzieniem un Apvienoto Nāciju Organizācijas Ilgtspējīgas attīstības mērķiem. ES SBJR tika pieņemta 2009.gada oktobrī Eiropadomē, sekojot 2009.gada 10.jūnija [Eiropas Komisijas paziņojumam par ES SBJR un Ricības plānu tās īstenošanai](#).

ES SBJR nodrošina integrēto ietvaru Baltijas jūras vides situācijas uzlabošanai, transporta problēmu risināšanai un enerģijas resursu sasaistei, kā arī veicina konkurētspējīgu tirgu un kopīgo pētniecisko un inovācijas tīklu attīstību.

ES SBJR DALĪBVALSTIS

ES SBJR ietver astoņas dalībvalstis Baltijas jūras reģionā: Latviju, Lietuvu, Igauniju, Dāniju, Poliju, Somiju, Vāciju un Zviedriju.

ES SBJR ietvaros notiek sadarbība arī ar ES kaimiņvalstīm – Krieviju, Islandi, Norvēģiju un Baltkrieviju.

ES SBJR MĒRĶI UN ĪSTENOŠANAS MEHĀNISMS

ES SBJR vispārējie mērķi ir: (1) glābt jūru; (2) apvienot reģionu; (3) celt labklājību. Katram mērķim atbilst politikas jomu klāsts, vienlaikus veicinot to savstarpējo sasaisti.

Mērķi ir papildināti ar apakšmērķiem, kuri tika precizēti laika gaitā, ievērojot situācijas izmaiņas un jaunus izaicinājumus. Šobrīd apakšmērķi ir šādi:

- Tīrs ūdens jūrā;
- Plaša un veselīga savvaļas dzīvnieku populācija;
- Tīra un droša kuģu navigācija;
- Drošs enerģijas tirgus;
- Labas transporta iespējas;
- Reģiona cilvēku savienošana;
- Labāka sadarbība cīņā ar pārrobežu noziegumiem;
- Uzlabota Baltijas jūras reģiona globālā konkurētspēja;
- Pielāgošanās klimata pārmaiņām, risku novēršana un pārvaldība.

ES SBJR sasaista dažādu sektoru iniciatīvas, kā arī sekmē sadarbību starp dažādām ieinteresētām pusēm visā reģionā. Tās ietvaros tiek atbalstīti *flagship* projekti, kuriem ir makro-reģionālā ietekme, kā arī kopīgās iniciatīvas, kas paredz partnerību attīstību starp dažādām valstīm. ES SBJR īstenošanas mehānisms paredz aktīvu līdzdalību no visām ieinteresētām pusēm vietējā, nacionālajā un makro-reģionālajā līmenī.

ES SBJR īstenošanai nav atsevišķi paredzēts finansējums, tādēļ nepieciešams izmantot esošos finanšu instrumentus. 2021.-

2027.gadā *Interreg Baltic Sea region* programma turpina sniegt atbalstu stratēģijas īstenošanai, it īpaši attiecībā uz tās pārvaldību.

Bet ir svarīgi mobilizēt un izmantot ES galvenās nacionālās un reģionālās programmas, sadarbības programmas un citus ES finanšu instrumentus, piemēram, Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai, Eiropas Sociālo fondu+, Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu, Horizon Europe, TEN-T, Erasmus+, LIFE, Connecting Europe Facility, u.c.

ES SBJR POLITIKAS JOMAS

ES SBJR īstenošana balstās uz [Rīcības plānu](#), kurš tiek regulāri atjaunots. 2021.gada 15.februārī Eiropas Komisija izplatīja Rīcības plāna aktualizētu redakciju, kurā ir ietvertas 14 politikas jomas.

Politikas jomas palīdz attīstīt rīcības virzienus, kas ļauj rast risinājumus kopīgiem izaicinājumiem un izmantot iespējas, kuras dod plašāka makro-reģionālā sadarbība. Darbs katras politikas jomas ietvaros notiek dažādos līmeņos (starpvalstu, nacionālajā, reģionālajā, vietējā) un sektoros (publiskajā, privātajā, pilsoniskajā sabiedrībā).

Atbilstoši ES SBJR Rīcības plānam, šobrīd rīcība tiek īstenota šādās 14 politikas jomās (*Policy Areas*):

Barības vielu politikas joma (*PA Nutri*) – barības vielu noplūdes samazināšana un to efektīvāka pārvaldība.

Piesārņojuma politikas joma (*PA Hazards*) – bīstamo vielu izmantošanas un ietekmes mazināšana.

Bioekonomikas politikas joma (*PA Bioeconomy*) – ilgtspējīga jūras, lauksaimniecības un mežu resursu izmantošana un lauku teritoriju attīstība.

Drošības politikas joma (*PA Safe*) – platforma jūras drošības stiprināšanai Baltijas jūras reģionā.

Kuģošanas politikas joma (*PA Ship*) – ilgtspējīgas kuģošanas nozares attīstība un uzņēmējdarbības iespējas.

Transporta politikas joma (*PA Transport*) – pieejami, efektīvi un ilgtspējīgi transporta savienojumi Baltijas jūras reģiona un ārpus tām, ieskaitot trešās valstīs.

Enerģētikas politikas joma (*PA Energy*) – pieejama, efektīva un droša enerģija.

Teritorijas plānošanas politikas joma (*PA Spatial Planning*) – Baltijas jūras reģiona teritoriālās kohēzijas uzlabošana.

Sauszemes drošības politikas joma (*PA Secure*) – platforma pārrobežu un pārresoru daudzlīmeņu sadarbībai, lai stiprinātu sabiedrības drošību.

Tūrisma politikas joma (*PA Tourism*) –ilgtspējīga tūrisma attīstības veicināšana Baltijas jūras reģionā.

Kultūras politikas joma (*PA Culture*) – Baltijas jūras reģiona kultūras un radošo sektoru attīstība, veicinot radošo uzņēmējdarbību.

Inovāciju politikas joma (*PA Innovation*) – Baltijas jūras reģiona globālas konkurētspējas veicināšana inovācijās un ilgtspējīgā ekonomiskā izaugsme, nodrošinot platformu makroreģionālai sadarbībai inovāciju jomā, pētniecībā, digitalizācijā un starp mazajiem un vidējiem uzņēmumiem.

Veselības politikas joma (*PA Health*) – Baltijas jūras reģiona iedzīvotāju veselības un labsajūtas uzlabošana.

Izglītības politikas joma (*PA Education*) – izglītības pieejamība visiem, darba tirgus efektīvā darbība, atbalsts profesionālajai un sociāli-ekonomiskajai mobilitātei, kā arī ciešāka sadarbība zinātnes un pētniecības jomā.

ES SBJR ĪSTENOŠANA LATVIJĀ

Lai koordinētu nozaru ministriju, sociālo partneru un nevalstisko organizāciju sadarbību ES SBJR Rīcības plāna īstenošanai nacionālajā līmenī, Ārlietu ministrijas vadībā darbojas [darba grupa ES SBJR Rīcības plāna īstenošanas koordinācijai](#)

IZGLĪTĪBAS UN ZINĀTNES MINISTRIJAS KOMPETENCE ES SBJR IETVAROS

Izglītības un zinātnes ministrija ir koordinējošā iestāde Izglītības politikas jomā (*PA Education*) nacionālajā līmenī.

ES SBJR Izglītības politikas joma veicina labklājības palielināšanos, kas visiem paredz piekļuvi kvalitatīvai izglītībai un mācībām, efektīvu un iekļaujošu labklājības sistēmu un efektīvi funkcionējošu darba tirgu, kas atbalsta ģeogrāfisko, profesionālo un sociālekonomisko mobilitāti. Zinātnes un pētniecībā tiek uzsvērti ciešāka sadarbība, lai iespējami labāk izmantotu kopīgus resursus Baltijas jūras reģionā.

ES SBJR Izglītības politikas joma fokusējas uz šādām darbībām:

Skolas priekšlaicīgas pamešanas novēršana un pārejas no skolas uz darba tirgu uzlabošana;

Plašāka dalība zinātnē un pētniecībā un starptautiskā ekselence;

Darba tirgus visiem, izmantojot ilgākas dzīves resursus;

Atzīstot potenciālu - iebraukušo migrantu integrācijas atvieglošana.

Vairāk informācijas [ES SBJR Izglītības politikas jomas oficiālajā tīmekļa vietnē](#)

Nacionālā līmeņa kontakti:

Izglītība - Aļona Babiča, Izglītības un zinātnes ministrijas Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta eksperte (tāl. 67047703, e-pasta adrese: alona.babica@izm.gov.lv).

Zinātne un pētniecība – Kaspars Karolis, Izglītības un zinātnes ministrijas Augstākās izglītības, zinātnes un inovāciju departamenta vecākais eksperts (tāl. 67047996, e-pasta adrese: kaspars.karolis@izm.gov.lv).

Vairāk informācijas par ES SBJR [šeit](#).

<https://www.izm.gov.lv/lv/eiropas-savienibas-strategija-baltijas-juras-regionam>